

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krome na leto; za pol leta dve kroni;
za četrto leta eno krono; posamne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca.
Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno
insercijo po dogovoru.

Telefon št. 143.

V Ljubljani, 10. decembra 1900.

Poštno-hran. št. 849.872

Kako zboljšajmo svoje gospodarstvo?

(Piše A. Štrekelj.)

IV. Zboljšajmo svojo živinorejo!

(Nadaljevanje.)

Oni, ki mislijo, da dobe s pozno košnjo več trave, se torej jako motijo. Dobijo sicer več sena ali v njem je mnogo manj redilnih snovij, nego bi jih imeli v senu, ki bi ga o pravem času kosili. Imeli bodo zatorej mnogo gnoja, a revno živino. Trava, ki smo jo brali avgusta ali septembra, je prešmentano malo vredna in včasih ne izda mnogo več od slame.

Ne morem si kaj, da bi ne omenil še h koncu raznovrstnih strojev, ki jih rabimo za košnjo, za sušenje in za grabež sena. S temi stroji, ki niso Bogvedi kako dragi, opravlja vsa opravila živina in ne potrebuje drugega nego gonjača.

Ž njimi prihrani se lahko neznanosko mnogo težakov, kateri so ravno ob košnji najbolj dragi. Pa tudi se opravi delo hitro in o pravem času. Priporočam jih tedaj prav iskreno vsem onim gospodarjem, ki imajo mnogo gladkih travnikov, potem društvom in za drugam v krajih, kjer se prideluje mnogo sena. Hofherr & Schrantz na Dunaju (X. Erlachgasse 92), prodaja na pr. kosilni stroj za 230 gld., sušilnik (stroj, ki obrača

seno) za 160 do 200 gld., sense grablje, ki jih vlačijo živinče za 70 do 120 gld.

Kar sem govoril o travnikih, velja tudi o pašnikih. Ker misli večina naših kmetovalcev, da pašnikov ni treba gnojiti, povdarjam pa še posebe, da je potreben gnoj tudi tu ravno tako, kakor je potreben na travniku in na polju. Nadalje se morajo tudi pašniki čistiti kamenja, grmovja, plevelov itd., o čemur sem govoril pri zboljšanju travnikov. Pobirati pa je treba na pašnikih tudi živinske odpadke, kateri se spravljajo na kup, zmešajo z listjem ali z zemljo. Ta mešanec se v zimi, ko je nekoliko sprhnel, razgrne po pašniku in dá dobro gnojilo. Ako pa odpadkov ne pobiramo, nimamo od njih nobenega dobička, marveč le izgubo, kajti trava se pod njimi zamori. S tem končujem in predem k drugemu delu, kako je ravnati z domačo živino.

Najprej spregovorim nekoliko o hlevu, potem o plemenu domače živine, o njeni vzgoji, reji in porabi.

Kakor prija človeku zdravo, snažno in dobro stanovanje, tako je potrebno tudi domačim živalim primerno zavetišče, ki jih varuje vremenskih neugod. Kakor čuti človek, čuti tudi živina in ako ji kaj ne ugaja, ne more se polvoljno razvijati. Hlev je tedaj za

razvoj domače živine velike važnosti.

Večina naših hlevov pa ne daje živalim zadostnega zavetišča. Posebno v mrzli zimi mora živina prav pogostokrat in mnogo trpeti. Znam za slučaje, da je žival v hlevu zmrznila! Vrata, okna in tudi stene so v naših hlevih prav pogostoma razpadle, prevrtane ali razbite, skozi odprtine pa piha po zimi mrzla sapa. V hlevu je mnogokrat ravno tako mrzlo kakor zunaj in bil sem v hlevih, v katerih je bila gnojnica po zimi navadno zmrzla. Uboga živina je trepetala mraza a dlaka se ji je vzdigovala kakor ježeva bodala. Dobro bi bilo privezati gospodarja, ki ravna tako z živino, v hlev, da bi sam čutil, koliko mora živina trpeti.

Odprtine na oknih in na vratih niso pa samo v zimi škodljive, ampak so tudi v letu nevarne. Ker je v takih hlevih namreč večeren prepil, je prav lahko mogoče, da se živina, ki pride vroča v hlev, prehladi. S prehladom pridejo pa v živino jako rade tudi druge bolezni, katere jo vtegnejo tudi vgonobiti.

Okna, vrata in stene ne smejo imeti tedaj različnih odprtín, ampak naj bodo take, da puščajo zrak samo takrat v hlev, kedar je to naša volja. Dobro je, če imajo okna v zimi dvojne šipe.

Kdor pa tega ne zmore, nadomesti lahko jedne steklene oknice z lesenimi, katere je treba v mrzlih nočeh zapirati. Lesene oknice varujejo hlev tudi poletnih solčnih žarkov, zato se jako priporočajo.

Razun skozi vrata, okna in slabe stene prihaja včasih zima tudi skozi slab strop v hlev. Ako ni mogoče temu na drug način odpomoči, potrese naj se nad strop plast slame, ker zadržuje prav dobro mrzli zrak.

(Dalje prih.)

Kmetijstvo.

Poljedelstvo.

Način mlačve — pa vrednost semena.

Nek francoski list („Le Journal des Colon“) piše ozir tega tako-le:

Vže dalje časa opazujemo, da ima semensko žito izvirajoče od mlačve s strojem manjšo kalilno moč od onega ki je dobimo pri mlačvi s cepcem. Najpreje so prišli na to v Ameriki; poročilo države Ohio navaja vže l. 1868, da je treba vsled rabe parnega stroja za $\frac{1}{4}$ več semenskega žita porabiti za setev nego preje.

Zelo natančne poskuse v tem oziru je napravil lani s pšenico, ovsem in ječmenom profesor gospodarske šole M. Burki z namenom, da bi preiskal vpliv mlačve na kakovost semenskega žita. Najpreje je šlo za razmerje polomljenih zrn (polovice) pri raznih načinih mlačve in našel je počez sledeče številke:

0.85% pri mlačvi s cepcem, a 3% pri mlačvi s strojem. Tako pridobljeno seme je preskušal tudi na kaljivost. Žito z roko mlačeno je imelo 92% kaljivosti, dočim je imelo ono drugo samo 85% kaljivosti, pa še mej temi 85% je bilo 10% z majhno eneržijo kaljivosti — vsled poškodbe klic pri mlačvi s strojem.

Ako namakamo seme v raztopini modre galice proti sneti je

razlika zavrženega semenja še očitnejša. S strojem namlačeno zrnje ima namreč na svoji površini več ali manj odrtin, in vsled tega klica veliko lagje trpi in celo pogine v razjedljivi raztopini, nego če je površina do cela neoskrunjena.

Tako so našli pri semenju dobljenem s strojem zgube 8%, dočim je zguba pri žitu namlačenem s cepcem dosegla komaj 3%.

Po teh poskusih je bilo dokazano, da je kalilna moč gotove množine zrnja vsled mlačve s strojem popolnoma izgubljena in sicer so to najlepša zrnja iz najbolj razvitih rastlin.

Na ta način dobimo žito, ki ne odgovarja kmetovalčevim težnjam in kaj lahko je mogoče, da se žito slednjič sprevrže.

Kot posledico teh poskusov si zapomnimo, da je najbolje rabiti kot semensko zrnje ono, ki smo je dobili z ročno mlačvijo, najbolje s košanjem.

Pri košanju se namreč odbero iz snopja bilke z najlepšim klasjem, povežejo v butare in zrnje se spravi iz njih s tem, da se tolčejo ob kako klop ali drugo trdo podlago. Na ta način se pripravlja slama za pletenje kit.

Ali ne bi imeli ti poskusi tudi nas podrezati k premišljevanju? Ali ne bi mogli na imenovan način vsaj deloma požlahtiti naših žit. Gotovo je, da se mora, pa naj vejemo to ali ono žito, jemati za seme vedno le najlepše zrnje. Če se tudi ne oziramo na to, da imajo lepša zrna boljšo klico, kakor tudi več rezervnih snovij in se vsled tega lahko lepše razvijajo, moramo vže iz stališča podedovanja jemati le prvo zrnje za seme, zakaj le veliko, polno, napeto zrnje ti da s podedovanjem zopet v pretežni večini veliko, napeto polno zrnje.

Popolnoma pravilno je torej načelo Halletovo, ki se glasi:

1. Vsaka popolnoma razvita rastlina — naj bo oves, pšenica

ali ječmen — ima klas, kojega zrna so za setev sposobnejša od onih iz drugih klasov.

2. Ta najboljši klas ima zopet eno najboljše zrno.

3. Čim boljši je zrno, tim raje in popolneje se podedvajo lastnosti matrne rastline.

4. Ako sejemo nekaj let taka najboljša zrnja, zboljšamo kakovost pridelka.

Hosp. list.

Sadjarstvo.

Gnojenje sadnih vrtov (oz. drevesnatih travnikov).

Ako hočemo ali moramo iz katerega koli vzroka gnojiti pod površino, potem napravimo pod kapom drevesne krone, (torej približno ob obsegu one krožne črte, do koje segajo drevesne veje) kjer ležijo tanke sesalne koreninice, s pomočjo zemeljskega svedra $\frac{1}{2}$ m globoke luknje, oddaljene po 1 m druga od druge, in jih napolnimo s tekočim gnojem, kateremu smo pridjali drevesnega pepela. Mesto zemeljskega svedra služi dobro tudi lopata (štihalnica) v naš namen, s katero izmečemo kake 25—40 cm globoke in kot je lopata široke, pretrgane obročaste jarke, v katere denemo najpreje drevesnega pepela in potem gnojnice. Rušo položimo nato zopet nazaj na prirojeno mesto.

Pri tem naj še tole opomnim: Gnojnica mora biti najmanj 14 dnij stara in ako ni vže sama ob sebi, kot se navadno godi pri gnojiščih, pomešana z deževnico in snežnico, jo je treba z vodo razredčiti.

Na zemljišča, ki imajo malo črne prsti ali humusa, treba je najmanj vsako tretje leto na jesen pred nastopom jesenskega deževja, natrositi kolikor moč na debelo hlevskega gnoja, na kateri se, da nam ne uide radobežni amonijak, kakor tudi da gnojilno moč še zvikšamo, natrese kompostne zemlje.

V mnogih krajih gnoje sadnemu drevju s kompostom na ta način, da vsako 2. ali 3. leto pozno na jesen ali v začetku zime preje omenjene obročaste jamice pod drevesnim kapom izpolnijo s kompostno zemljo, preje pa gladko porežejo z ostrim vrtnarskim nožem vse poškodovane korenine in na prerežih se razvije potem velik zarod, celi šopki lasičastih srkalnih koreninic. Luknja in obročaste jamice se potem z rušnato opeko zakrijejo in kar zemlje ostane, se raztrese po travniku.

Večina našega sadnega drevja trpi lakoto, kriči po hrani in peša, mučeno po vsakovrstnem mrčesu, mahovih in lišajih. Mesto delati svojem gospodarju veselje, ga z vednim bolehanjem neprestano jezi.

Vsak kmet ve, da ako hoče kaj prida nažeti, treba mu dobro gnojiti in potem se tudi ravna pametna glavica. Le pri sadnem drevju dela nerazumljivo izjemo: vsako leto bi mu rad odvzel veliko sadov, da bi pa s privažanjem gnoja nadomestil zemlji odvzete snovi, na to pač ne misli.

To je roparsko gospodarstvo, ki se britko maščuje in počasi, pa prav gotovo vodi do sadjarskega propada, pa naj bi bila tla prvotno še tako rodovitna. Ali niso tudi nekdanj cvetoče žitne zakladnice starih (Mala Azija in Sicilija) sedaj nerodovitne, obubožane dežele?

(Dalje prih.)

Čebelarstvo.

Kraljica in njeno ministerstvo.

(Nadaljevanje.)

Kraljica: O, tako boječi in nespametni morejo biti pač samo posamezni ljudje! Premodri Stvarnik gotovo ni dal čebeli pekočega bodalca brez namena, in ona ga bo kot orožje obdržala in rabila, dokler bo živel njen rod. Iz tega ostrega orožja samega bi človek vže lahko prišel do sklepa, kako imenitne zaklade da pač moramo

braniti. Čebele brez žela bi bile gotovo že davno zatrte od malo-pridnih in sleparskih ljudij in živalij zavoljo njih dragocenih pridelkov. Če so pa ljudje s časom se pomehkužili, so gotovo v isti meri pridobili tudi na previdnosti in pameti, kakor tudi na poznavanju obrambnih sredstev (tobak, čebelna kapa, rokavice itd.) Ravno ta človek se vendar nič ne boji, ko ima opraviti z volom, s konjem, čeprav imata ta dva v svojem rogovji in železnem kopitu stokrat nevarnejše orožje. On, ki je postavljen da vlada živalim na polju, pticam v zraku in ribam v vodi, nas lahko s svojim razumom in s pametno rejo napravi vse neškodljive. Z eno besedo, le nevednež in nerodnež — v toliko se podamo i me — se more čebelnega žela nezmerno bati in zavoljo njega biti nam nenaklonjen. In ako to očitanje posamnike tudi res zadeva, vendar v obče to ne more biti na potu napredku čebelarstva. Preiskujmo torej nadaljne ovire!

Kraljica: Ali je morebiti v novjšem času naša dežela za čebelarstvo postala manj pripravna? — Morda so sedaj pokrajine premalo medene, tako da čebele pri vsej pridnosti le ne spravijo skupaj toliko medu in voska, da bi se mogle prerediti in še svojem gospodarju prepuščiti preostanek kot njegov dobiček? Ne izvira li preziranje čebelarstva od todi?

Min. E: Mnogo jih je, ki trde, da so se časi in ž njimi vred tudi kraji, in vsled tega tudi čebelarški dokodki in še mnoge druge sem spadajoče okolnosti spremenile. Tega tudi ne morem utajiti. Sedanje čebelarstvo je čisto nekaj drugega nego je bilo ono pred stotino let in še več. Mnogoštevilni temni gozdovi n. pr. ki so nam svoje dni nudili največ medu, so ponajveč spremenjeni v orno zemljo. Ne redke lesnike, jerebrike, lipovje in hrastovje in mnogovrstnogrmočje, ki nam je tudi izven gozda dajalo

hrane je izginilo iz ozar, poljskih potov in pašnikov. Poljski plevel n. pr. pripotec, veronika, modra plavica, baržunica in druge divje rastoče rastline so vsled naprednega kmetovanja, zlasti ker se praha vedno bolj opušča in bolj pogosto sadijo okopavine, vedno redkeje in tako so zgubile čebele marsikak bogat izvirek hrane. To mora brez dvojbe na napredek čebelarstva in zlasti na njegove dohodke imeti trajne, a slabe posledice. Od tod si tudi lahko razlagam, zakaj so imeli stari deže in lonce polne medu, dočim novejši čebelarji vedno le tožijo o slabih letinah in pomanjkanju medu.

Kraljica: Ali se vsemu temu ne da nič ugovarjati? — So li v resnici dobre čebelarke letine pri kraju in ali pričakovati vedno samih 7 suhih krav in 7 praznih klasov?

Min. O: Trditve predgovornice niso popolnoma neutemeljene, toda bodimo pravični in pripoznajmo, da naše novejšo poljedelstvo ono, kar z jedno roko jemlje, z drugo zopet vrača, da naše kmetijstvo — tega mnenja sem jaz — četudi je osušilo nekaj starih medenih virov, zato odpira vedno nove. N. pr. mesto plavice, veronike, pripotca seje cele njive ozimne in poletne ogršice, maka, oljnate redkvice in drugih rastlin, ki nam dajo med in cvetni prah. Mesto malenkostnega cvetovja na prahi nam preskrbuje nepregledna morja ajde, grašice, detelje in esparzete; in mesto posamezno stoječih kot „vojak po bitvi na planjavi“ divjih lesnik, lip in hrastov in grmičev imamo cele drevorede in cele gozdove žlahtnega sadnega drevja najrazličnejših pasem. — Vrtnarstvo, ki navadno s poljskim kmetovanjem hodi roko v roki tudi stori svoje. Ono skrbi za mnoge medonosne zalenjane, dišavne in lepotne rastline; in celo domača lesoreja, ki se nam vsled pomanjkanja in podraženja lesa sama od sebe vedno bolj vsiljuje, misli od

leta do leta vedno resnobneje na saditev vrb in topolov ob bregovih potokov, bajerjev in jarkov, hitro razstočih akacij na suhih brežinah, na zasajo živih plotov itd. Vse te novosti so v prid in hasek čebeli in pomnožujejo njeno pašo. Kratko malo, jaz živim v veri, da čebelarstvo tudi brez gozda in pri novih razmerah kmetijstva ne sme obupati in da bode po vsem širnem kraljestvu narave tako bogato razprostrani sladkor tudi pri zelo naprednem kmetijstvu še vedno našel dovolj dotokov, po katerih bo tekkel našemu rodu v prid.

(Dalje prih.)

Mlekarstvo in sirarstvo.

Najnovejše skušnje v mlekarški stroki.

(Nadaljevanje.)

Neki danski inženir, po imenu Casse je namreč predlagal, približno $\frac{1}{4}$ za prodaj namenjenega mleka v hlodih po kako 12 kg težkih spremeniti v led, tak leden hlod pridejati večji množini mleka in zmes v takem stanju v posebnih posodah razpošiljati. Na kraju določbe se mleko stopi in neposredno nato proda odjemalcem.

Jasno je, da mora tako mleko popolnoma sveže priti na trg in v konsum, ker se pri tem postopanju v svojih učinkih vže omenjeno ohlajenje izpelje do skrajnosti natančno in temeljito. Prednosti, ki so v zvezi s tem ravnanjem, bi zlasti kmetovalcem in tudi mlečnim trgovcem, ki so s prvimi večkrat identični (istovetni) prav dobro došle.

Pred vsem ne pride pri ledenem mleku, kakor je imenujejo, čas, ki leži mej pridobitjem (molžnjo) in uporabo mleka, nič več v poštev. Potem, kakor pustiš mleko hitreje ali počasneje stopiti se, kar je do gotovih mej v tvojih rokah (mleko ostane do 20 dni sladko) je v tvoji moči, mleko takoj ali še le po preteku 15—20 dni spremeniti v tekoče, prodajno

stanje. Potem bi ne bilo potrebno, da bi moralo biti za svežo porabo namenjeno mleko tudi malo preje pomolzeno, ker ima, kakor vže rečeno, ledeno mleko skoro bi rekel neomejeno trpežnost; kmetovalci bi ne bili potem prisiljeni, kakor so dandanes ne redko, po noči mlesti, da morejo mleko sveže še dopoldne spraviti v mesto. Mlečni prodajalec bi bil tudi na boljšem v toliko ker bi ne imel več preostalega mleka, s katerim mnogokrat ne ve kaj početi; pustil bi le toliko, mleka stopiti se, kolikor bi ga ravno rabil: preostalega t. j. neprodanega mleka, ki, kakor nam znano, zgubi znaten del svoje cene, bi potem ne bilo več.

Tudi razpošiljalo bi se lahko mleko v mnogo večje daljave kot dosedaj, ker bi bila odstranjena nevarnost skisanja, ki je dosedaj določevala razdaljo med krajem proizvodnje od mesta določbe. (Pri nekem poskusu so poslali mleko iz Kopenhagna v Pariš, kamor je došlo popolnoma sveže). Jeli bi bila ta okolnost vsem kmetovalcem naravnost v prid, je seveda vprašanje, ako pomislimo, da bi onim gospodarstvom, ki mlekarijo v bližini večjih mest, vsled tega prirastlo poojstveno tekmo vanje (konkurenca) na mlečnem trgu.

Ker se kravje mleko mnogovrstno in vedno bolj uporablja za hrano dojenčkov in ker je kravje mleko precej različno od maternega mleka — zadnje ima manj beljakovin, zlasti sirne snovi, več pa mlečnega sladkorja, pri kravjem mleku pa je sirna snov težje prebavljiva, zato si prizadevajo, na umeten način napraviti kravje mleko kolikor moč podobno materinemu mleku. Splošno znano dejstvo, da se kravje mleko namenjeno dojenčcem močno, in sicer tem močneje, čem mlajše je dete, razredčuje z vodo, že samo to dejstvo kaže, kako različna mora biti sestava in zadržanje obeh mlečnih vrst. Pri tem mešanju z vodo je

pa ta slaba stran, da se s tem tudi toliščna in sladkorna vsebina kravjega mleka znatno zniža, ko ima vendar, kakor smo rekli, materino mleko najmanj ravno toliko tolišče in več mlečnega sladkorja, nego kravje mleko. Pri obravnavi mleka za dojitve gre nam torej za to, vsebino kravjega mleka a) zmanjšati ozir sirne snovi, b) kar je ravno tako važno, napraviti beljakovino lažje prebavljivo, na drugi strani pa c) toliščno vsebino obdržati in d) sladkorno vsebino pomnožiti.

Izmej sem spadajočih postopanj sta se priljubili posebno dve metodi. Gärtner-jeva in Backhaus-ova, ki obe veljata kot dobro premišljeni in ki sta se tudi prav do dobra skazali.

Pri Gärtnerjevi metodi se, kratko rečeno, polnemu (neposnetemu) mleku prilije enaka količina vode, ta zmes se potem z mlečno centrifugo posname in pri tem smetanovi vijak toliko privije, da dobimo smetano s 3% tolišče. Vsebina te smetane na beljakovini je potem za polovico manjša kot v normalnem navadnem mleku. Na to se pridene smetani ali, kakor to imenuje izumitelj postopanja, tolstemu mleku še mlečnega sladkorja in zmes se sterilizuje.

Od profesorja Backhaus-a (preje v Göttingen-u, sedaj v Königsbergu) izumljana metoda obstoji v tem-le:

Mleko se loči najpoperje z mlečnim posnemalnikom v smetano in v pusto mleko (s posnemanjem je vedno v zvezi tudi neko čiščenje mleka), na to se prideneta prazenemu (posnetemu) mleku pri 40° C 2 tako zvana endzima, t. j. neorganizovana kvasa, namreč sirišče in tripsin, kakor tudi alkali. Sirišče se pridene z namenom, da zasiri težko prebavljivo sirno snov, tripsin, da raztopi en del sirne snovi, alkali, da podpira učinke tripsina. Da se delovanje obeh kvasov po določenem času ustavi, se mleko segreje na 80°. izločena sirna

snov se odstrani in mleku se pridene toliko smetane, da se dobi zmes s 3·5 odstotki tolsče.

Ko so dodali še primerno množino mlečnega sladkorja, se zmes napolni v porcijske steklenice in v teh se sterilizuje. Tudi ravnanje Hempelovo, ko obstoji v tem, da se mleko najpreje z vodo razredči in potem pridene smetane, mlečnega sladkorja in beljakovine, se priporoča.

(Dalje prih.)

Mlekarstvo, vir blagostanja za našega kmetovalca.

Živinoreja in mlekarstvo sta edina vira, ki omogočita obstanek naših kmetij, ker je pri naših ugodnih klimatičnih razmerah pri nas za oboje pravo mesto. Ako hoče kmetovalec ves svoj dohodek edino le v pridelovanju žita in prireji živine iskati, ne more vseh bremen v gospodarstvu prenašati. Večja posestva iztržijo za žito komaj 300—400 gld., ako hočejo, da jim ni treba spomladi za lastno rabo kupovati, priredok pri živini pa tudi ni veliko večji, da bi mogli dohodki pokriti vse najnujnejše stroške. Dela in trpi se celo leto, toda brez vsacega napredka. Da ne gre kmetovalec rakovo pot, mora svojo rešitev iskati edino v mlekarstvu, ki mu pripomore do boljše, varneje bodočnosti. Najsrečnejši so isti kraji, ki so v bližini mest, kajti oni vnovčijo mleko najvišje in z najnižjimi stroški. Vasi, ki so oddaljene od mest, morajo gledati, da izdelujejo surovo maslo ali sir, akoravno je cena nižja kot pa pri neposredni prodaji svežega mleka, je vendar izkupiček za mlečne izdelke veliko večji kot pri žitu. Koliko je krajev na Slovenskem, kjer nima mleko skoro nobene vrednosti. Velike vasi z okolico lahko pridelajo na dan 1000 l mleka. Ako se doma porabi, vrže 1 l komaj 2 kr., letno 7300 gld., toda če se kmetovalci združijo v zadrugo, kjer se ne plačuje dražje 1 l nego le

po 4·5 kr., znaša omenjena množina mleka na leto že 16.425 gld., tedaj se dobi za mleko 9125 gld. več. V zemlji so zakladi, toda izkoristiti se jih mora znati. Ljudstvo tarni radi slabih letin, živina v hlevu strada, toda rodna mati zemlja je tu, ki bi obilno rodila, ko bi se jej znalo prav streči in jo gospodarskim razmeram primerno vrediti.

Ktere mlečne izdelke naj izdelujemo, da bo obstanek mlekarstva zagotovljen? Surovo maslo ima veliko prednost pred sirom, samo da imamo rednih odjemalcev. Sir naj se izdeluje v istih krajih, ki so oddaljeni od prometa in se dobiva mleko od krav, ki so na paši, kajti tako je najboljše za sir, ker se rede krave od zelišč, koja jim najbolj ugajajo in je večinoma izključena nepravilna zoritev. Hlevska krma, ker ne pozna ljudstvo lastnosti posameznih krmil, povzroča pogostokrat prebujno vrenje v siru.

Posebno važno je za sirarstvo, da imamo dobro izurjene sirarje, ki poznajo, kako se sir zori, kar je odvisno od glivic, kojih razvoj pospeši vlaga in toplota v kleti.

Ker nam pomanjkuje dobrih sirarjev in je nevarnost pri siru zelo velika, razun tega pa cena nikakor visoka, da bi se moglo mleko strankam dražje kot 1 l po 4 kr. plačati, radi tega je najbolje, da se nove mlekarne pečajo večji del z izdelovanjem surovega masla, za katero se vedno lahko dobi dober trg. Tudi se osobje kmalu privadi ravnanju s stroji in izdelovanju surovega masla, pri sirarstvu pa so potrebne večletne skušnje.

Obstanek vsakej mlekarni je zagotovljen, ako se izdeluje samo surovo maslo in posneto mleko se ljudstvu vrača. Iz posnetega mleka sir delati je velika težava, ker se ga težko v denar spravi. Toda žalostno gmotno stanje našega kmetovalca nikakor ne dopušča, da bi se posneto mleko nazaj jemalo. Večjim posestnikom pa bi bilo priporočati, da vzamejo po-

sneto mleko nazaj in je doma v gospodarstvu vporabijo, kakor pri reji telet in prašičev. Koliko denarja bi se lahko prihranilo za otrobe ali druga močnata krmila, ko bi se pokladalo posneto mleko in veliko boljši vspehi bi se dosegli pri krmljenji. Mlečni prašiči so veliko dražji v ceni. Premožnejši posestniki v Švici dajejo posneto mleko mladim bikom in sploh mladi govedi, ki jo nameravajo razstaviti za premovanje.

Ker še marsikom niso znani najpotrebnejši posnemalniki in hladilniki, hočemo v sledečih vrsticah njih kratko zgodovino navesti in jih v podobah predočiti. Ko so pred komaj 20 leti vpeljali posnemalne stroje v rabo, so zadeli ob veliko nasprotstvo. V začetku so bile konstrukcije jako primitivne (priproste) in so se provzročile večkrat nesreče. Ljudstvo ni znalo prav rabiti strojev in tako je marsikdo pustil življenje pri eksplozijah, ki so se prigajale. Radi tega je časopisje strogo obsojalo te velevažne iznajdbe in norčevali so se v listih, zakaj bi kmetovalec tratil denar za take pogubonosne stroje, ko lahko mleko posname na stari način brez izdatkov in velikih nevarnostij.

Podoba 1. nam kaže separator ki posname v 1 uri 300 l in stane 460 K, priporočljiv za mlekarske zadruge.

Podoba 2. nam predočuje hladilnik, ki je posebne važnosti za mlekarne, ako se hoče izvrstno surovo maslo dobiti. Po hladilniku se mleko prezrači in izgubi hlevski duh, kar vpliva dobrodejno na dobroto surovega masla.

Nadalje je posebno potreben hladilnik za taka posestva, ki pošiljajo mleko v daljna mesta za neposredni konsum. S hladilnikom se pripravi lahko mleko na zelo nizke stopinje kakor do 6—4° C, kar je velevažnega pomena za poletje, da ostane mleko bolj trpežno, celo več dnij. Glivice, ki provzročajo kislino, jamejo še le vspevati

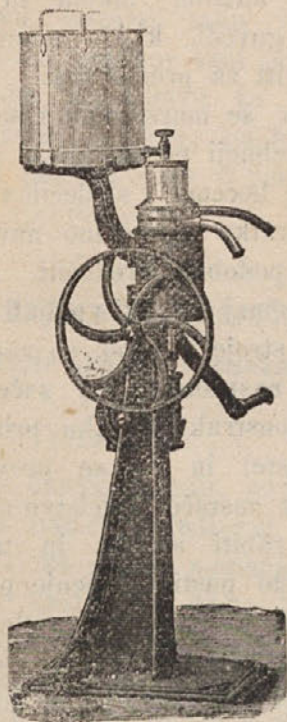
nad 15° C, radi tega je moči svežost ohraniti pri nizkih stopinjah. Ktera mlekarna še ni v posesti hladilnika, naj vsaj priporoča strankam, da postavljajo mleko v mrzle kleti in naj puste posode po noči odprte, da zgubi mleko hlevski duh in se ne zaduši.

Kjer ni upati, da bi se kmalu mlekarna osnovala ali so posestva

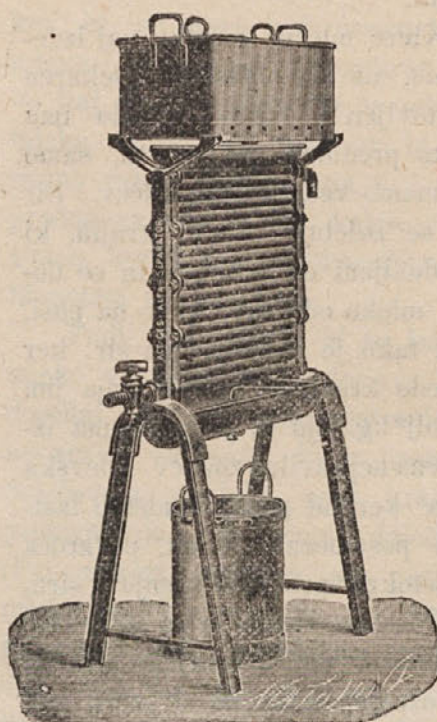
preveč v samoti, tam se za posameznika ali za več bližnjih sosedov priporoča, da si omislijo mali posnemalni stroj, Alfa-Colibri, katerega kaže podoba 3 in kateri stane K 230. Posnema v eni uri 130 l. Radi svoje nizke teže, brutto 36 kg, je tudi pripraven za planšarstvo, ker se lahko prenaša. Pri 8. kravah se izplača stroj uže v 10 mesecih,

karne, ravno tako so mali za posamezna posestva. To hočemo tu z izgledi iz par domačih kmetij podpreti. Znano nam je večje kmečko posestvo, ki si je pripomoglo do gotovih dohodkov ravno z malim Colibri-strojem. Kupilo si je pred letom Alfa-Colibri z vso potrebno opravo za izdelovanje surovega masla za znesek 324 K.

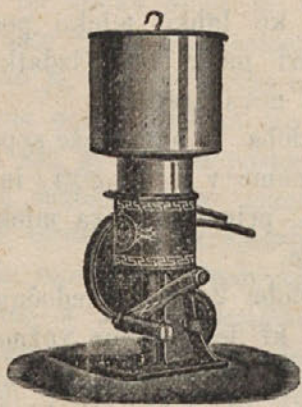
Ves dohodek kmetije je preje obstajal iz pridelkov žita in na prireji živine, kar ni nikdar presegalo ogromnih stroškov, radi tega je posestvo grozno nazadovalo. Kmetijo prodati ni nikakor kazalo, ker je bila zemlja v tistem kraju v ceni nižja kot so se dovolila hypotekarična posojila. Edina rešitev je bila še, da se je velik del njiv s travo obsejal in da so se jeli bolj pečati z živino-rejo. Sedaj pridelujejo večinoma vse seno na polji s pomočjo umetnih gnojil. Živina je postala veliko lepša po umnem pridelovanji krme, kot pa je bila preje, ko se je krmilo le s senom iz naravnih travnikov. Goved je postala v teži za 50—80 kg težja, kot pri navadnem krmljenji. Dokler ni bilo separatorja na posestvu, gospodarilo se je vedno slabo. Sedaj se iztrži za surovo maslo vsaki mesec pri 12 kravah, ko so preje samo 4 redili, od 80—100 forintov. Posneto mleko se pokrmi doma prašičem, ki se vsaki 2—3 mesec mesarju veliko dražje prodajo kot navadno krmljeni. Teleta dobe še po odstavljenji 2 meseca posneto mleko za pijačo. Vse gospodarstvo se je predrugačilo, število delavcev se je zmanjšalo, ki so delali skrb gospodarju, da je spravil skupaj mezdo in gospodinji radi dobre postrežbe. Prideluje se le toliko žita, kolikor se potrebuje za dom. Okopavine, krompir, pesa in turšica, se pridelujejo v obilnejši meri, ker se rabijo za krmo prašičev, toda pridelki so še enkrat bolji, kajti gnoji se lahko izdatneje, ker ni treba gnojila hraniti za žito, katero se samo za domačo rabo

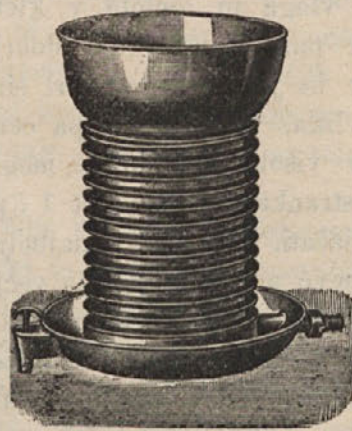
Podoba 1.

Podoba 2.

Podoba 3.

Podoba 4.

kajti dobi se s separatorjem približno $\frac{1}{2}$ kg več surovega masla pri 100 kg mleka in cena je v primeri z navadnim maslom za 20—30 kr. višja. Da se izdela fino surovo maslo je za male mlekarnarke prirejen hladilnik, katerega nam kaže podoba 4 in kateri stane samo 60 K.

Mlekarski stroji so prevažna iznajdba zadnjih dveh desetletij. Ž njimi si lahko opomore vsak

kmetovalec. Kjer danes izdatno stroški dohodke presegajo radi nepravilnega gospodarstva, se lahko v par letih spremeni, posebno ko nam je moči s pomočjo dobrih deteljno-travnih semen in umetnih gnojil iz vsake njive prirediti najlepši travnik. Sena pridelamo, kolikor hočemo, zato pa tudi število živinčet, posebno krav lahko pomnožimo. Kakor so velevažnega pomena večji stroji za večje mle-

prideluje. $\frac{2}{3}$ vsega posestva tvorijo travniki, ki se kose s kosilnim strojem. Tako se zopet mnogo prihrani pri delavcih, ki jih večkrat v košnjo še dobiti ni.

Hočemo še drugi vzgled navesti, kako se prikupi gospodinjam posnemalni stroj. V nekem kraju blizu Ljubljane kupil je duhovnik svoje materij Alfa-Colibri separator za novo leto. Mati ni bila v začetku nič kaj zadovoljna. Čez par mesecev, ko se je sestra duhovnika navadila delati s posnemalnikom, se je izrazila sama mati: „Kaj bi mi še delali s postavljanjem latvic, ko imamo toliko mleka. Preje ni bilo moči surovo maslo na trgu oddati 1 kg za 90 kr., sedaj pa dobim vedno lahko 1.10—1.20 gld.“

„Gosp. Zveza“ si šteje v dolžnost, sedaj še ne prav vajenim mlekarnam in tudi novoustanovljajočim pomoči, kakor tudi posameznim posestvom, ki si nameravajo omisliti stroje, vedno biti s svetom na pomoč. V ta namen da na željo za 4 dnij vsakej mlekarni izobraženega 18 let praktično delujočega švicarja, da opozori osobe na fine izdelke in odpravi vse nedostatke.

Podlaga dobri živinoreji in mlekarkstvu pa je zadostna krma, kjer je ni že od narave v obilji, tedaj se mora skrbeti, da se na umetni način pridela dovolj krme, za kar ima višje kmetijsko izobraženega uradnika, ki je že vaju po večletni skušnjaji na lastnem posestvu v pridelovanju krme. Da blago ne zastane, kljub se množičim mlekarnam in še vedno dobro cenovno ohrani, ima tudi trgovskega uradnika, ki skrbi za pridobitev in okranjenje odjemalcev v tujih mestih. Preskrbela je za izvoz za surovo maslo v južna mesta Adrije kakor tudi velika severna.

Vsaka večja kmetija, ki ima 25—30 ha polja ali travnikov in danes gospodari z izgubo in si ne more pomagati, si lahko pripomore do rednih mesečnih dohodkov nad

100 gld. „Gosp. Zveza“ daje potrebna navodila udom brezplačno, dokler se ne pokažejo očitni vspehi. To velja tudi za manjša posestva, da lahko mesečno iztržijo v primeri velikosti kmetije primerne svote za mlečne izdelke, V Nemčiji se konsumira $1\frac{1}{2}$ milj. kg surovega masla direktno iz mlekarn, kar znaša polovico vsega konsuma. Na Spod. Avstrijskem imajo vsa večja posestva, kjer ni mlekarn, svoje separatorje in pošiljajo surovo maslo naravnost na zasebne stranke v poštnih paketih po 4.5 kg.

Ktera mlekarna in katero posestvo bi si želelo kako osebo izobraziti v izdelovanju mlečnih izdelkov, naj naznani „Gosp. Zvezi“, ki preskrbi za nadaljno izobrazbo.

Splošno.

Kmetova opravila meseca decembra.

(Piše A. Štrekelj.)

Na domu: Večina opravil prejšnjega meseca se nadaljuje. Ker se v tem mesecu poljsko delo radi snega ne more lahko izvrševati, zato naj skrbi vsak gospodar, da spravi ob prostem času svoje poslopje v red. Posebno hlevi in kleti naj se očistijo in popravijo. Kako je treba vrejevati hlev, najdeš na drugem mestu „Nar. Gosp.“

Pri živini je sedaj posebno paziti, da ne trpi mraza in da ima dovolj stelje. Klajo, katera ni prav lahko prebavna (fižolova in grahova slama, reznica, zmleti koruzni trsi itd.), je dobro prej nekoliko opariti z vrelo vodo ali pa kuhati. Če se ji dodá še nekoliko soli, na katero se ne sme v živinoreji nikdar pozabiti, in je klaja še nekoliko gorka je jo živina prav rada. Tudi vinske tropine so dobra piča, vendar pa se ne smejo dajati molznim in nosečim kravam. Če polagamo živini samo slabo krmo, ne smemo pozabiti na krep-

čilna živila, med katera prištevamo otrobe, tropine različnih oljnatih rastlin, in odpadke različnih tovarn itd. Prašiči naj se vpitajo in pokoljejo. Da se bolj debelijo, naj bo htev nekoliko teman. Koruza je zanje najbolj krepčilna hrana in prašiči dobijo po nji jako okusno slanino.

Kakor prej, obira se tudi v tem mesecu hranjeno zimsko sadje in korenje ter se varuje mraza. Kdor ni še pretočil vina, naj to naredi vsaj v tem mesecu. Vinska posoda naj se vedno polni a če se je odrabila naj se dobro opere ter zapuha z žveplom.

Popravlja se poškodovano orodje, trebi se vrbje (beke) in pripravljajo se drva za kurjavo.

Na polju in travniku. Večina opravil miruje sedaj. Če vreme in zemlja dopuščata, nadaljuje se oranje, navaža se gnoj in gnojnica ter napeljuje zemlja. Ona zemlja, ki ima mnogo vapna (lapora), služi skoraj kakor gnoj. Gravniki in polje gnoje se sedaj tudi s težko raztopnimi umetnimi gnojili. Mokro polje in mokri travniki se razmakajo.

Ko je zapala slana, ni več dobro pasti po travnikih, ker živina lahko zboli po oparjeni travi.

V vinogradu. Trtna rez in vez se nadaljujeta. Rigola (pašna) se za nove nasade a trte se sadé. Pomniti je, da se trte v novini mnogo boljše razvijajo nego v zemlji, kjer se je nahajal že prej vinograd. Opustošen vinograd je treba nekoliko časa opnstiti, da se zemlja odpočije in da stare korenine segnijejo.

V nasprotnem slučaju pojavi se prav rada plesen tudi na ameriškanskih trtah. Za vinograd izberi dobro lego! Navadno zadostuje, če pašnamo 70 do 80 cm globoko. Če je bil prej vinograd na dotičnem mestu, pašnati je treba nekoliko bolj globoko nego se je pašnalo za prejšnji vinograd. Trte je zasajati v vrste, obrnjene če le mogoče proti jugu, ki so 130 do

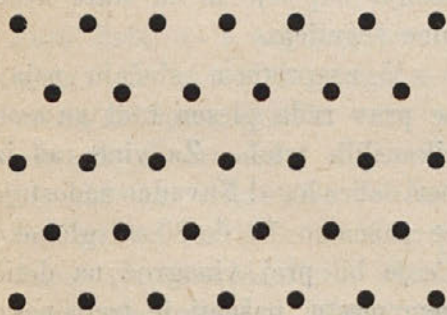
360 cm oddaljene. V ravnini, kjer mislimo odbelovati vinograd s plugom, sadimo vrste okoli 2 m razsebe. Daljava med trtami v vrsti znaša 100 do 130 cm.

Vinogradi se gnoje in nanašajo s zemljo. Če se je opravilo pri trti vse zimsko delo, lahko se zemlja okoli njih prekoplje. Pri tem delu naj se odstranijo gornje trtne koreninice, ki so se napravile med letom, posebno je pa to potrebno, če rastejo na plemeniti trti.

Cepljenke in okoreničenke jemljejo se iz trtnice ter se zakopljejo v varnem prostoru, če mogoče pod streho, v pesek. Priskrbi naj se še za časa potrebno trsje za nasad in naj se ne čaka do zadnjega trenutka.

V sadovnjaku. Kdor ni še pobelil sadnega drevja, naj stori to še pred zimo, kajti vapno ugonobi poleg različnih živalskih škodljivcev na drevesu tudi kvarljivi mah in lišaj. Pred tem delom pa lje dobro, če ima drevo zastarel lubad, še celo potrebno, da se ta prej z železno strguljo odstrani.

Ako vreme dovoli, napravljajo se jame za mlada drevesca. Te naj bodo vsaj 1 1/2 m široke in 70 cm globoke. Jama od jame naj bo za jabolke, hruške in črešnje vsaj 10 m oddaljena, slivam in drugim manjšim drevesam zado- stuje tudi oddaljenost 6 m. Najboljše je saditi sadna drevesa v trikotu na način, kakor ga pred- očujejo naslednje pike.

Jame naj bodo po zimi odprte, da vpliva mraz na spodnjo zemljo. Kedar se sadi, paziti je, da pride drevo v vrsto in da se ne

zasadi pregloboko. Dobro ga je pognojiti s kompostom, razpadenim gnojem ali tudi s cestnim prahom. Sadno drevje daje kmetovalcu mnogo dobička, sadi naj se tedaj, kjer koli mu zemlja prija!

Kdor ni še gnojl sadovnjaka, naj ga gnoji! Za gnojenje v sadovnjaku, ki je poraščen s travo, je sedaj najboljši čas. Najbolj priporočam za take sadovnjake gnoj- nico in pepel. Pepel se lahko na- domesti deloma tudi s Tomaževo žlindro. Izvrsno deluje v sadov- njaku tudi straniščenica, kompost in hlevski gnoj.

Na vrtu. Kjer ni bila zemlja prekopana, prevrže naj se in odpre na ta način vplivu zimske mokrote in zimskega mraza. Zimske rastline (zimska salata, zimski radič, mo- tovillec, petršilj itd.) naj se pogr- nejo z listjem in smrečjem. Proti koncu meseca napravljajo se za prvo zelenjavo zimske gredice. Gnoj in kompost se pripravlja na vrt in posrebnna semena se naro- čujejo.

V gozdu. Ako vreme dopušča, seče se stavbeni les in les za kurjavo. Pripravlja se kolje za rabo v vinogradih in v sadovnja- kih. Ko je zemlja zmrznila, vozijo se drva iz krajev, kamor vodijo blatne mehke poti, na dom.

Korist sadnega drevja za malega kmetovalca.

„Nek prebivalec naše male vasi“, tako poroča nemški „Prak- tični svetovalec za sadjarstvo in vrtnarstvo“, „ima kake 3 1/2 ha zemljišča, od kojega so 3 ha jako pripravi za sadjarstvo in tudi v resnici zasajeni s hruškami, jablani in češpljami, pa v taki razdalji, da je vmes mogoče pridelovati razne kmetijske pridelke. Mož je prejel v preteklem letu okroglih 3000 K (reci tritisoč kron) za sadje.

Res je bilo to izjemno dobro leto, toda v desetih letih že drugo, ker leta 1890 je dobil skoro ravno

toliko. V vmesnih letih je omaho- val dohodek od vrta med K 720 in K 1680.

Ob enem prideluje ta kmet na dotičnem zemljišču krmo za nekaj krav in potrebno žito in sočivje za družino in se počuti prav dobro. Zemljišče samo pač skrbno gnoji, o kakem posebnem gnojenju drevja pa ne more biti govora. Zemljišče samo pa je prve vrste.“

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 85: Mlekarna v C. na K. Neugodne razmere so nastale, da se je surovo maslo v obilji nakopičilo in se je nekoliko uže na okusu pokva- rilo. Ali bi bilo moči surovo maslo še popraviti, da je ne bo treba raztopiti v maslo?

Odgovor 85: Predno ste jeli de- lati, bi bilo dobro, da bi si preskrbeli trg za blago, kar bi Vam radovoljno „Gosp. zveza“ preskrbela, ko bi ji bili naznaniti stvar. Računati se ima na 100 litrov mleka 3·5—4 kg surovega masla, kar zavisi od dobrote mleka. Nekoliko pokvarjeno surovo maslo se popravi, ako se dene v sveže pinjeno mleko in se nekolikokrat v pini po- žene. Slabi okus se posebno odvzame, ako se pridene surovemu maslu 2% fine soli, kar se vedno zahteva za izvoz v tujino, kajti tako blago ostane trpežno več mesecev. Nemčija vedno zahteva soljeno surovo maslo. Za mle- karne je bolje, ako se ne soli, kajti sol provzroča izgubo blizo 1%.

Vprašanje 86: F. Z. p. V. pri Št. J. K. Tu Vam pošljem vzorec ja- bolk; ali bi se dala razpečati kot na- mizna?

Odgovor 86: Poslana jabolka ni- kakor niso take kakovosti, da bi se mogla oddati kot namizna. Tudi je treba večje pazljivosti pri obiranji jabolk. da ne pridejo obtolčena na prodaj, kakor so Vaša. Dosegli bi še lepo ceno, ako sortirate jabolka v dve vrsti.

Vprašanje 87: F. M. p. J. K. Imam za pleme odbrane jako lepe jorkširske svinje, ki so pa že zelo re- jene. Slišal sem, da debele svinje niso dobre za pleme; ali mi jih je obdržati ali naj jih oddam mesarju?

Odgovor 87: Ni umestno zelo tolste svinje dajati k plemenitvi, ker navadno malo mladičev skote in poleg tega dajo za dojitev mladičev mnogo- krat premalo mleka. Najbolje je zelo

debele svinje, akoravno so že oplemenjene, mesarju oddati, in jih rajši z drugimi nadomestiti. saj lahko dobite mesto 1 debele svinje 2 za pleme primerni svinji. Posebno lahko to storite, ako imate v bližini dobrega mrjasca in je še dovolj časa za plemenitev, kajti skotitev bi prišla v začetek aprila.

Vprašanje 88: F. R. velep. K. Imam večje posestvo, kjer je veliko delavcev in poslov delujočih. Za dopoldansko in popoldansko južino se jim mora dajati poleg kakega jedila žganje, drugače se jih ne more dobiti v delo. Misel, ki se razširja v raznih listih in knjigah, da bi se žganje zatrl, moramo posestniki z velikim veseljem pozdraviti v naš in delujočih stanov prid, toda izpeljati jo je težko. Pri meni znašajo letni izdatki za žganje nad 400 K. Več posestnikov se nas namerava zjediniti v društvo, kojega namen bo. popolnoma žganje iz hiše odpraviti. Kako bi se dala zadeva pričeti, da bi ne trpela kmetija na delavcih?

Odgovor 88: Zdravniki so spoznali, koliko žrtev zahteva vsako leto alkohol in so jeli delovati zoper ta za človeštvo pogubni strup. Vaše mnenje društvo med gospodarji ustanoviti, da zatrete žganje, je jako pohvalno. Koliko mladine se uda žganjepitju ravnoradi tega, ker vedno skupno obeduje s takimi delavci, ki dobivajo pri južinah žganje! Da se bode zadeva uresničila in brez velicega hrušča vpeljala, bi bilo dobro, da v Vašem okolišju napolnoma žganje iz hiše odpravite kakega zdravnika, duhovnika ali sploh kako vplivno osebo, da bi katerikrat ljudstvu predaval o pogubonosnem vplivu alkohola in pri tej priliki bi se lahko zasnovalo to društvo. V Ljubljani je predaval prošli mesec zdravnik gosp. dr. Robida o tej tvarini, ter bi bilo želeti, da bi našel še mnogo posnemalcev posebno na deželi. Mesto žganja naj se upelje mošt ali ceneje vino, ako pa je v bližini mlekarna, pa se jemlje posneto mleko; posebno pinjeno mleko je dobro po letu za žejo. Društvo „Separator“ na Dunaji daje svojim delavcem za pijačo pinjeno mleko.

S e j m i.

Na Kranjskem:

14. decembra v Mišjem Dolu.
17. „ v Zagorji (na Notr.), Kostanjevici in Višnji gori,
20. „ v Škocijanu.
21. „ v Krašnji in Idriji.
27. „ v Radečah in na Vrhniki.

28. decembra v Dolu in Mirni peči.
31. „ v Kočevji in Zagorji (za Savo).
2. januarja v Ribnici in Radohovi vasi.
3. „ v Dol. Logatcu.
4. „ v Domžalah.
6. „ v Kostelu pri Kočevji.
7. „ v Trnovem (na Notr.) v Žerovni in na Vidmu (pol. Krke).
8. „ v Metliki.
10. „ v Zalogu.

Na Štajerskem:

18. decembra v Ljutomeru, Studencu in v Žalcu.
19. „ na Teharjih.
21. „ na Laškem, pri sv. Tomažu.
22. „ v Brežicah.
2. januarja v Št. Jurju ob juž. šel.
7. „ pri Novi cerkvi, v Šmarji blizu Celja.

Na Koroškem:

17. decembra v Milstatu in Paternjonu.
27. „ v Lavamintu.
7. januarja v Pliberku.

Na Primorskem:

14. decembra v Kastvi in v Vencu.
16., 20. in 21. dec. v Ogleji.
21. decembra v Rifenbergu.
24. „ v Stanjelu.
7. januarja v Stanjelu.

900 lepih hrastov ima na prodaj **Janez Perko** na Kurinju p. Zagradec — Fužine. Vozilo bi se na postajo Dobropolje ali Zatičina. Pošteni kupci se vabijo.

Hranilnica in posojilnica v Marezigah pri Kopru

ima mnogo pristačnega črnega vina liter od 18 do 24 kr. in Refoška liter od 25 do 35 kr., prosto postaja Trst ter vabi konsumente za nakup.

Kmetijsko društvo v Gorjah pri Bledu na Gorenjskem

ima na prodaj železne izdelke kakor: sekire, krampe, capine, lopate, živinske zvonce pravlične in dr.

9 prascev po 8 tednov starih, jorkširske pasme ima na prodaj Franc Zupan iz Naklega.

Več se poizve glede cene pri Mihu Poličarju iz Naklega.

Kmetijsko društvo v Vipavi

oskrbuje svojim članom:

- 1.) Vse potrebščine za vinogradništvo: žveplo, galico, gumico, škropilnice, cepilno orodje, orodje in stroje za kmetijstvo, dalje vsakovrstna semena in umetna gnojila.
- 2.) Pridelke t. j. vino kolikor možno razprodaja ter vabi p. n. kupce v nakup vina, ter opozarja na izpremenjeni razglas med inserati.

Tko želi, da svojo obitelj oskrbi pravim i naravskim dalmatinskim vinom, neka se obrati na podpisanog Juraj Gamulin, Jelsa — otok Hvar, Dalmacija.

Lepega bika, 3 leta in 9 mesecev stara, cikastega ima na prodaj **Miha Leben** v Štrohinju pri Kranju.

Priporoča se: Vzajemna zavarovalnica proti požarnim škodam in poškodbi zvonov.

Edini domači zavod te stroke: Ljubljana, Medjatova hiša.

Kmetijsko društvo v Vipavi

ima na ameriški podlagi R. Portalis požlahtnjene domače trte na prodaj.

Pozor gg. gostilničarji in zasebniki!

V vasi Kaščerga, pošta Trviž pri Pazinu, je mnogo zdravega vina, cena od 16 do 20 kr. liter. — Josip Goljan, župnik.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Konkurenca tovarnarjev.

Trgovski strokovni listi nemški pričeli so razpravljati vprašanje konkurence tovarnarjev, ki jo občutijo trgovci čedalje huje. Veliko je namreč tovarnarjev, kateri se obračajo naravnost na konsumenta in to ne samo tako, da napravljajo po mestih zaloge, kjer prodajajo svoje izdelke naravnost konsumentom, marveč obračajo se tudi po agentih ne samo po mestih namreč tudi po deželi naravnost do konsumentov. Naravno, da taka konkurenca zadeva občutno trgovce, ter da se je skušajo rešiti.

Preosnova višjih trgovskih šol.

Vlada namerava preosnovati višje trgovske šole tako, da jim pridene še en letnik, in bodo torej imele štiri letnike. Trgovske korporacije iz Prage, Linca, Inomosta, Dunaja itd. izrekle so se proti takemu razširjenju kot povse nepotrebnemu.

Dohodki avstrijskih državnih železnic.

V oktobru 1900 imele so drž. železnice dohodkov: Iz osobnega prometa 5,296.627 K, iz blagovnega prometa 16,781.591 K, v primeri z istim mesecem lanskega leta več pri osebah 206.655 K in pri blagu 178.919 K.

Poštne hranilnice.

Promet v mesecu novembru:
a) Hranilne vloge 7,589.127 K 35 h, b) vzdignene vloge 6,916.673 K 47 h, c) čekovni promet: 1. vloge 493,040.083 K 83 h, 2. izplačila 480,719.201 K 08 h.

Obrt.

Kovinski obrtniki.

Shod kovinskih obrtnikov vršil se je dne 8. in 9. decembra t. l. na Dunaju. Obravnavali so o kartelih, o odpravi pristojbin pri prenosu nepremičnin, o zavarovanji proti nezgodi, o korakih proti podražanju premoga. Glede kartelov sklenili so resolucijo, da se naj razmere uredijo s posebnim zakonom, ki naj osobito določa, da se imajo vsi karteli objaviti, ter da so skrivni karteli neveljavni. Tudi

naj se stroge kazni določijo proti vsaki zlorabi pravice združevanja v izsesavanje producentov in konsumentov. Glede zavarovanja za slučaj nezgode zahteval je shod, da se pridajo dotični zavarovalni komisiji izvedeni iz vseh kovinskih obrtov in to ne le mojstri, temveč tudi pomočniki. Radi podražanja premoga pozval je shod vlado, da nemudoma stori potrebne korake proti kartelu posestnikov premogokopov. V stalni odbor je bil izvoljen tudi Slovenec g. Srečko Noll iz Ljubljane. — r. —

Obrtne novice.

(Pleskarji) poslali so pretekli mesec odposlanstvo do ministerskega predsednika s prošnjo, da uvažuje vprašanje o dokazu sposobnosti in zavarovanju proti nezgodi glede pleskarske obrti.

(V trgovinskem ministerstvu) zboroval je novembra letos stalni odbor svetovalstva za pospešitev obrti, ki je dovolil sledečim obrtnim zadrugam posojila oziroma pripomoč: Mizarski zadrugi in surovinski zadrugi pozlatarjev na Dunaju, zadrugi mizarjev v Lincu, surovinski zadrugi črevljarjev v Gradcu, surovinskim oziroma obrtnim zadrugam v Ljubnem, Eisenercu, Staincu in Hornu, združenim mizarjem v Inomostu, žebljarskima oziroma železninskima zadrugama v Fulpmesu in Kropi, kovinarski zadrugi v Avsigu, zadrugi tkalcev v Jesencu, surovinski zadrugi črevljarjev v Ljubljani, krojačem v Brnu, nožarjem v Grünburgu, strojni zadrugi v Jägerndorfu in krojačem v Wigstadtenu.

ZADRUGA

Prodajalne zadruge in njih postopanje.

Otrok bolečin kmetijskega združništva je bila dosedaj vedno prodajalna zadruga, in tu in tam so imeli ž njo neprijetne skušnje, dočim so dobivali nasprotniki, vedno več korajže. Toda to ne sme in ne bode na drugi strani odvzelo poguma za dobro stvar, tem manj bomo v begu iskali rešitve in zlasti načelu (principu) to ne more škodovati. Je pač treba biti najpreje učene in se vaditi, predno postaneš pomočnik in mojster, povsodi je treba odrajtati svojo učnino, če se hočeš kaj pravega naučiti. Tako je tudi pri združništvu, ki se hoče podati v prodajo kmetijskih pridelkov; tudi te ne odidejo vselej brez plačanja šolnine, toda to je tudi samo šolnina in ne prava škoda, ako se drži pametnih mej.

Da bi posredovalca povsodi izključili, to pač ne gre, dokler se ne izcimi svetovna organizacija za to,

in dotlej je še daleč, daleč in danes za tem nikdo resnobno ne teži. Toda da se dado neki brezpogojno in očitno nepotrebni prekupei prid proizvajalcem (producentom) na eni, v prid povživalcem (konsumentom) ne drugi strani izločiti, to je pač dokazano kot lahko mogoče in se tudi tako mnogostranski dejanski (praktično) vrši, da se sme s popolno gotovostjo upati, da bo to še v mnogem oziru kmetovalcu kot pridelovalcu gotovih produktov v prid, in da se posreči še ozir mnogih vrst blaga izločiti škodljivo posredovanje, kjer se dosedaj ali ni hotelo nič prav posrečiti ali pa še čaka poskusov.

Bistven moment pri vseh poskusih na polju kmetijskega prodajalnega združništva je, da se dobiček trgovine pravilno presoja, da se ne precenjuje in da se konjunkturinih dobičkov, (t. j. onih ki so posledica posebnih okoliščin, slučajev) in špekulacijskih dobič-

kov ne smatra rednim dobitkom, ne da bi se upoštevalo tudi izgube na tem polju. Ne smemo torej preveč upati, kadar poskušamo naravnost konsumentom prodajati. Tudi ne smemo misliti, da ostane zadrugi cela razlika cene, ki jo je dobival do sedaj kmetovalec in one, ki jo je moral plačevati konsument, kajti v tej diferenci je tudi plača za delo in temu se ne more izogniti nobena zadruga pri prodaji.

Glavna stvar pa je najti zvedenega poslovodjo, kajti treba je silne preudarnosti in trgovske izurjenosti in znanja, ako hočemo zadrugo uspešno voditi, potrebna je modra previnost, kako naj nastavimo cene, kadar prevzema zadruga pridelke v skladišče, kjer je da šele predelati in potem prodajati brez zaščitja in zaslombe kmetovalcev če jim je morebiti več plačala, kot je sama prejela za prodano blago.

Znana nam je neka češka skladiščna zadruga, ki je kupovala ne

samo od udov, ampak tudi od nečlanov, kar je mogla dobiti, pozneje pa se je pritoževala, da jo je obroč (ring ali kartel) pivovarjev v okolici bojkotiral ozir ječmena.

Da ni preje žita predrago plačala in potem tirjala previsokih cen, bi pivovarnarji gotovo ne bili naročali od daleč potrebnih surovin in plačevali voznine; gotovo bi ne bili izvrševali bojkota v svojo lastno, precejšnjo škodo. Napaka je bila tu pri upravi zadruga, ki je svojo in združno moč precejšnjevala in hotela pivovare prisiliti k višjim cenam, kot so jih morali le-ti plačati, da so dobili od drugod enako dobro blago.

Vrhu tega moramo premisliti, da je zlasti v nekaterih branžah, n. pr. v kupčiji s hmeljem jako težko izpodrinuti stare dobavitelje in napraviti direktno zvezo med proizvajalcem in konsumentom (v našem slučaju pivovarne). Naj zadruga še tolikrat dokaže, da more dati za enako ceno kot posredovalec boljše, enakomejše kvalitete ali da isto kvaliteto kot posredovalec za nižjo ceno, vendar to ne bode z lahka razdrlo zvez, ki so jih spletle mnogoletne osebne simpatije in razmerja.

Zato stopajmo v začetku le počasi in korakoma in bodimo zadovoljni, ako izločimo mnogotere posamezne provizije, pivnine itd.

Ako prodajamo n. pr. hmelj deloma pivovarom, deloma veletrgovcem, more zadruga imeti že bistven dobiček in ob enem odide napadom mogočnih nasprotnikov. Posebno pa se je varovati dobička s špekulacijo, kajti to spremljajo prej ali slej tudi zgube. Veletržec, špekulant pokriva konjunkturne in špekulacijske zgube s prejšnjimi dobitki, zadruga tega ne more in bi zamogla to storiti še le tedaj, ako bi si po večih let nabrala dosti rezervnega zaklada. Toda z združno častjo in namenom se nikakor ne strinja, na ta način kup-

čevati in najodločneje odsvetujemo, plačevati ze pridelke tukaj najvišje cene, ampak nastavijo naj se pri sprejemanju srednje in po izvršeni prodaji se čisti dobiček razdeli med udeležence.

Kdor se pridruži kaki zadrugi, se mora navaditi na misel, da mora imeti zadruga neko zaslonbo in se mora navaditi, da ne posluša ne na desno ne na levo in da ne prepušča morebitnim nevoščljivim občutkom prostih vaje-tov, ampak da v popolnem zaupanju na svojo zadrugo in njeno zvesto, večje vodstvo pričakuje konca, dobrega konca.

Ako pa združno vodstvo s tem dela propagando za svojo zadrugo in vabi k pristopu, da takoj plačuje tako visoke cene kot noben drug — pri tem niti ne vedeč, jeli bo kaj dobička še — potem se kaj lahko zgodi, da dobijo združniki sicer dobre cene, toda zadruga ima zgubo, vsaj upravne stroške mora pokrivati sama. Ako dobavitelji deloma niti združniki niso, potem morajo združniki zanje prenašati žrtve.

Da to ni nikaka kupčija je jasno, toda dogaja se in imamo zglede zato.

Pri novosti združnega prodajanja kmetijskih pridelkov priporočamo zatorej sicer počasno, ozir. previdno postopanje, zato pa nikakor še ne delovanje v majhnem obsegu. Čim večji je obrt, tem jačji bo zadruga.

Po zgledu nekaterih vladarskih rodovin bi priporočali tudi zadrugam, ki morajo tačasno plačevati še učinno, da si izbero za geslo: „Neustrašeno in zvesto“ stremeti za svojim velikim, odrešilnim ciljem gospodarskega združenja zatiranega slovenskega ljudstva. Kdor zahteva pravično in kar mu gre, ta mora priti do uspeha.

Denarni promet hranilnic in posojilnic v mesecu oktobru 1900.

Hranilnica in posojilnica v Sturjah: Prejemki 4069 K 25 h, izdatki 2749 K 68 h, denarni promet 6818 K 93 h, prejete hranilne vloge 2109 K 26 h, izplačane hranilne vloge 340 K 20 h, dana posojila 60 K, vrnena posojila 480 K.

Hranilnica in posojilnica na Gojzdu: Prejemki 219 K 75 h, izdatki 162 K 41 h, denarni promet 382 K 16 h, prejete hranilne vloge — K, izplačane hranilne vloge 100 K, dana posojila 60 K, vrnena posojila 65 K.

V mesecu novembru 1900:

Hranilnica in posojilnica v Selcih pri Škofji Loki: Prejemki 9237 K 46 h, izdatki 7790 K 82 h, denarni promet 17028 K 28 h, prejete hranilne vloge 1446 K, izplačane hranilne vloge 5195 K 20 h, dana posojila 1462 K, vrnena posojila 350 K.

Hranilnica in posojilnica v Tunjicah: Prejemki 855 K 68 h, izdatki 850 K, denarni promet 1705 K 68 h, prejete hranilne vloge 500 K, izplačane hranilne vloge 550 K, dana posojila — K, vrnena posojila — K.

Hranilnica in posojilnica v Stari Loki: Prejemki 24873 K 37 h, izdatki 19840 K 74 h, denarni promet 44714 K 11 h, prejete hranilne vloge 6848 K, izplačane hranilne vloge 4028 K 26 h, dana posojila 6900 K, vrnena posojila 200 K.

Hranilnica in posojilnica na Češnjici: Prejemki 7864 K 35 h, izdatki 4046 K 90 h, denarni promet 11911 K 25 h, prejete hranilne vloge 2208 K, izplačane hranilne vloge 80 K, dana posojila 3904 K, vrnena posojila 300 K.

Hranilnica in posojilnica na Robu: Prejemki 3231 K 41 h, izdatki 1230 K, denarni promet 4461 K 41 h, prejete hranilne vloge 2322 K, izplačane hranilne vloge 530 K, dana posojila 700 K.

Hranilnica in posojilnica v Črnicah na Primorskem: Prejemki 3318 K 85 h, izdatki 3263 K 12 h, denarni promet 6581 K 97 h, prejete hranilne vloge 996 K 40 h, dana posojila 2610 K, vrnena posojila 180 K.

Hranilnica in posojilnica v Zgornji Besnici: Prejemki 626 K 28 h, izdatki 562 K, denarni promet 1188 K 28 h, prejete hranilne vloge 100 K, izplačane hranilne vloge 562 K, vrnena posojila 100 K.

Hranilnica in posojilnica na Rovih: Prejemki 7045 K 36 h, izdatki 6006 K, denarni promet 13051 K 36 h, prejete hranilne vloge 3385 K, izplačane hranilne vloge 1520 K, dana posojila 3260 K, vrnena posojila 240 K.

Hranilnica in posojilnica pri Sv. Jakobu ob Savi. Prejemki 2772 K 11 h, izdatki 2670 K 65 h, denarni promet 5442 K 76 h, prejete hranilne vloge 210 K, izplačane hranilne vloge 160 K, dana posojila 1500 K, vrnena posojila 880 K.

Hranilnica in posojilnica na Vrhniki: Prejemki 4024 K 10 h, izdatki 3601 K 60 h, denarni promet 7625 K 70 h, prejete hranilne vloge 3485 K, dana posojila 3000 K.

Hranilnica in posojilnica Šturije: Prejemki 5410 K 46 h, izdatki 4124 K 20 h, denarni promet 9534 K 67 h, prejete hranilne vloge 3289 K 60 h, izplačane hranilne vloge 220 K 20 h, dana posojila 472 K, vrnena posojila 680 K.

Hranilnica in posojilnica v Marežigah: Prejemki 2336 K 11 h, izdatki 1084 K 35 h, denarni promet 3420 K 46 h, prejete hranilne vloge 195 K, dana posojila 650 K.

Hranilnica in posojilnica v Horjulu: Prejemki 5627 K 78 h, izdatki 5084 K 2 h, denarni promet 10711 K 80 h, prejete hranilne vloge 1701 K, izplačane hranilne vloge 2526 K 91 h, dana posojila 2504 K, vrnena posojila 982 K.

Hranilnica in posojilnica za farno občino v Kamenjah: Prejemki 1654 K 60 h,

izdatki 1474 K 67 h, denarni promet 3129 K 27 h, prežete hranilne vloge 60 K, izplačane hranilne vloge 300 K, dana posojila 1164 K, vrnena posojila 60 K.

Hranilnica in posojilnica v Tomaju: Prejemki 679 K 20 h, izdatki 450 K 26 h, denarni promet 1129 K 46 h, prežete hranilne vloge 200 K, dana posojila 400 K.

Hranilnica in posojilnica v Gorjah: Prejemki 12682 K 46 h, izdatki 11578 K 79 h, denarni promet 24261 K 25 h, prežete hranilne vloge 5041 K, izplačane hranilne vloge 3406 K 74 h, dana posojila 6076 K 70 h, vrnena posojila 1928 K 86 h.

Hranilnica in posojilnica na Frankolovem: Prejemki 1717 K 78 h, izdatki 1084 K, denarni promet 2801 K 78 h, prežete hranilne vloge 1001 K, izplačane hranilne vloge 140 K, dana posojila 940 K, vrnena posojila 440 K.

Hranilnica in posojilnica v Sv. Jurju pri Kranju: Prejemki 1841 K 25 h, izdatki

2132 K 26 h, denarni promet 3973 K 51 h, prežete hranilne vloge 1110 K, izplačane hranilne vloge 500K, dana posojila 1560 K, vrnena posojila 480 K.

Posojilnica v Kranjski gori: Prejemki 10178 K 86 h, izdatki 8295 K 42 h, denarni promet 18474 K 28 h, prežete hranilne vloge 5282 K, izplačane hranilne vloge 3757 K, dana posojila 4440 K, vrnena posojila 1200 K.

Na trgu v Velikoven

za 100 kg

za pšenico	K 15-60
» rž	» 15-
» ječmen	» 13-
» oves	» 11-50
» turšico	» 12-40
» ajdo	» 13-

Na trgu v Celovcu

za 100 kg

za pšenico	K 16-
» rž	» 15-20
» ječmen	» 13-20
» oves	» 12-
» turšico	» 12-40
» krompir	» 1-60
» ajdo	» 13-

Tržne cene 10. decembra t. l.

Na trgu v Gorici

za 100 kg

za oves	K 12-20
» turšico	» 13-70
» krompir	» 5-
» seno	» 2-70

Pozor! Gospodarji!

„Gloria“ redilna krma za konje, zabranjuje bolezni, vzdrži konje močne in iskro.

„Gloria“ začimba krma za govedo, pospešuje prebavljanje, čisti kri, zboljšuje in množi mleko.

„Gloria“ prašek za žretje in pitanje svinj, povzročuje, da svinje rade jedo, da se nabira meso in mast.

„Gloria“ mlekarski prašek za krave, pospešuje izločenje mleka in odstranjuje napake mleka. — 1 veliki zavitek velja K 1-20, mali K 0-70, 5 kg v zavitku za poskus po pošti K 5-— poslano z Dunaja.

Barteljevo klajno apno, neobhodno potrebni dodatek h krmi za mlado, molzno in brejo živino, v slučaju, da živina liže, da ima kostne bolezni itd. 5 kg za poskus K 2-—, 100 kg K 22-— z Dunaja.

Rusko patentovano mazilo za usnje po pol kg K 1-10, 1 kg K 2-—, 5 kg K 8-—.

Štedilni kolomaz, najfinejša kakovost. 5 kg K 1-40, 100 kg K 24-—.

Navodilo brezplačno.

Miha Barthel & drug. Dunaj X.

(75) 24-5 ➡ Občuje se slovenski. ➡

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

➡ **blagajne** ➡

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

(66) 24-23

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini, kakor slavnemu občinstvu

čebelno-voščene sveče

za cerkev, procesije in pogrebe, gospodom trgovcem voščene zavitke, kakor

➡ **med** ➡

za prodajo v škafih po 15, 20, 40 kg težkih prav po ceni. Za čebelarje izvrstni garantirani pitaneč v skatljah po 5 kg à kg 60 kr., skatlja 30 kr., pošilja se po pošti proti povzetju ali predplačilu. Dobiva se med v satovji in pitaneč v škafih po 20-40 kg prav po ceni.

Za birmo, Božič, Miklavža i. t. d. prodaja se raznovrstna medenina na debelo in drobno. Prodaja se tudi brinje, brinjevec liter glđ 1-20, medeno žganje liter 1 glđ. lastni izdelek.

Kupuje se tudi vsaki čas med v panjih, sodčkih, kakor tudi vosek in suho satovje, po kolikor mogoče visoki ceni.

Za obila naročila se toplo priporoča in zagotavlja točno in pošteno postreči

OROSLAV DOLENEC,

svečar in lectar, trgovina z medom i voskom, Ljubljana, Wolfove ulice št. 10.

(79) 12-3

**Tiskarna
Rudolf Milic
v Ljubljani**

priporoča se v izvršitev vsakovrstnih tiskovin kakor tudi vizitnic in voščil za Novo leto z najnovejšimi črkami in v modernem slogu po jako primernih cenah.

AVGUST REPIČ, sodar v Ljubljani

Kolizejske ulice št. 16, Trnovo

izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne **sode** ➡ po najnižjih cenah

➡ **Kupuje in prodaja staro vinsko posodo.**

Šivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga
Ivan Jax-a
v Ljubljani

Dunajska
cesta 17,
priporoča svoje najbolj priznane
šivalne stroje in kolesa

Ceniki se dopoljujejo na zahtevanje zastoj.
(64) 12-11

KOSTANJ IN
GORIŠKA VINA

prodaja
Kmetijsko društvo v Št. Petru pri Gorici.

Cene nizke,
naročila se izvršijo točno.

(85) 8-4

Kupovalci trt

se uljudno vabijo, da si ogledajo tukajšnjo **trtno šolo**, najstarejšo v deželi, ter se prepričajo o čistosti vseh vrst. — Kot **specialiteto** priporočamo **pristine Bordeaux-trte** za dobavo rudečega vina. — Istočasno priporočamo svoja

najizvrstnejša namizna vina.

Graščinsko oskrbnništvo Raka na Kranjskem. (80) 3-3

Ant. Presker

krojač v Ljubljani
sv. Petra cesta števil. 4
se priporoča preč. duhovščini ter slav. občinstvu v izdelovanje vsakovrstne **duhovniške** kakor tudi druge obleke iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo **izgotovljene obleke** posebno na **haveloke** v največji izbiri po najnižjih cenah.

(72) 6-5

Najnovejši stroji za pripravo krmila
za pozimsko krmenje v hlevu!

Stroj za pripravo rezanice,
s patentovanimi mazljivimi stojali na valčkih z najlažjim tekom, pri katerem se prihrani za 40% napora.

Stroj za rezanje repe in krompirja,
mlin za debelo moko in mečkanje,
parnik za živinsko krmo,
prenesljive štedilne peči s kotlom
s emajliranimi ali ne emajliranimi kotli, stoječe ali za peljati, za kuhati in pariti živinsko klajo, krompir, za mnogo poljsko in domačo porabo i. t. d.

Stroj za lušenje koruze, mlinci za čiščenje žita, ločilni stroji trijerji.
Stroje za seno in slamo prešati, za na roko, stalno in za peljati.
Stroji za mlatiti, vitel, jeklene pluge, valarje, brane.

Najboljše stroje za sejati „AGRICOLA“
(zistem s zatikalnim kolesom) brez menjalnih koles za vsako seme, za na gore in ravnino.

Samotvorne, patentovane
priprave za škropenje v pokončevanje grenkuljice, poškodovalcev sadnega drevja in v pokončevanje peronospere

izdelujejo garantovano po najnovejši in pripoznani najboljši napravi
PH. MAYFARTH & Co.
c. kr. izklj. priv.

tovarne za poljedelske stroje, livarne železa in fužine na par.
DUNAJ, II./1. Taborstrasse št. 71.

Odlikovane s čez 400 zlatimi, srebrnimi in bronastimi svetinami. (86) 12-2

Ilustrovani katalogi in mnoga priznanska pisma brezplačno. — Zastopniki in prodajalci se radi sprejmó.

Zaloga in kletarstvo
na Glincah št. 20
pri Ljubljani
na lastnem posestvu.

Slov. vinogradniško društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
priporoča svojo veliko zalogo

pristnih domačih vin

starih in novih

iz Dolenjske, Štajerske, Istre, Vipave in Goriške.

Vino je deloma doma prešano, isto oddaje
se v sodih in fino vino v steklenicah.

(63) 12-11

Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

C. in kr. priv.

tvornica za gasilno in
kmetijsko orodje

R. A. Smekal-a

v Čehu na Moravskem

nudi vsakovrstne

brizgalnice za gasilna društva

najnovije sestave s sesalno in tlačilno
oprtno na obeh straneh ter s patentom
proti zmrzlini. — Brizgalnice proti
peronosperi, vsakovrstne cevi iz konoplje
in gume; dalje

gospodarske stroje vsakojakih vrst.

Ceniki brezplačno.

Plačila tudi na obroke.

Podružnica R. A. Smekal

v Zagrebu.

(69) 20-19

C. kr. priv.
zavarovalna družba
„Avstrijski Phönix“
na Dunaji.

Uplačana glavnica
K 6,000.000.—

Premijska in odškod-
ninska rezerva
K 2,500.000.—

Zavarovanje poslopij
in vsakovrstnih premičnin
proti požarnim škodam.

C. kr. priv.

zavarovalna družba za življenje
„Avstrijski Phönix“
na Dunaji.

Uplačana glavnica
K 2,400.000.—

Premijska in odškodninska rezerva
K 25,940.000.—

Zavarovalno stanje
K 112,000.000.—

Premijski dohodki
K 4,700.000.—

Zavarovanje na človeško življenje
za slučaj doživetja in smrti, otro-
ških dot in starostnih rent.

„Providentia“
občna zavarovalna družba
na Dunaji.

Ustanovna glavnica
K 5,000.000.—

Uplačana glavnica
K 1,500.000.—

Zavarovanje proti telesnim
nezgodam za slučaj smrti,
stalne invaliditete in začasne
poškodbe. — Jamstveno za-
varovanje za kolesarje, po-
sestnike konj, tovarne in
industrijska podjetja.

Stalne nizke cene premije in točno kulantno odškodovanje. (82) 11-9

Generalni zastop teh zavarovalnic v Ljubljani, na Kongresnem trgu št. 17

(v novem uršulinskem posloju)

JOSIP PROSENC

(v novem uršulinskem posloju)

Vnanja naročila se izvršujejo točno proti poštnemu povzetju.

Gabrijel Piccoli

lekarnar v Ljubljani, Dunajska cesta
dvorni založnik Njegove Svetosti papeža Leona XIII.

(61) 24—21

Lekarnarja Piccolija zobne kapljice, vsled najvišjega priznanja in dovoljenja

1 steklenica 40 h. **Štefanijine kapljice**

imenovane, devajo se na pavoli v votli zob ali pa se namaže bolna čelust, so učinkujoče sredstvo proti zobobolu.

Odlični profesorji in zdravniki priporočajo lekarnarja Piccolija

želodečno tinkturo

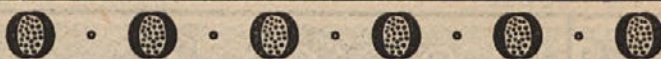
katera krepi želodec, provzroča veselje do jedi, upliva na prebavjanje in odprtje, zlasti pri onih, ki trpijo stalno na telesnem zaprtju. — 1 steklenica 20 h., 12 stekl. z zabojem vred 2 K 52 h.

Pri slabokrvnih in nervoznih ali vsled bolezni oslabilih otrocih kakor tudi pri odraslih se uporablja lekarnarja Piccolija z najboljšim vspehom. Ima 20 do 90krat toliko železa v sebi, kakor druga China-vina, katera nimajo pogosto niti toliko železa, kot navadno namizno vino. Cena polliterski steklenici 2 K.

železnato vino

Najboljše sredstvo, da se ohranijo konji, krave, teleta, voli, prešiči, ovce itd. zdravi in močni, je lekarnarja Piccolija katerega cenijo in radi kupujejo vsi kmetovalci. Zavojček 50 h., 10 zavojev 4 K.

živinski prašek,

Kmet. društvo v Vipavi

priporoča preč. duhovščini in drugim odjemalcem

zajamčeno

pristno letošnje vino

napravljeno v lastni kleti iz dobrega grozdja svojih članov, deloma po novem francoskem načinu, ki daje vinu finejši okus, po sledečih cenah:

1. vrste belo vino po 40 Kron, loco Postojna;
2. vrste belo vino po 34 do 38 Kron, loco Postojna;
3. vrste rudeče vino (kakor cviček iz Griž) po 32 Kron, loco Postojna.

V zalogi so še stara namizna in dezertna vina, kakor renski rizling i. dr. po prejšnjih cenah. Razpolaga tudi z žganjem, pristnim tropincem in brinjevcem.

• Vse vino je zajamčeno kot pristno. •

Pošilja se v sodčih nad 56 litrov.

Na zahtevanje pošlje se vzorec. — Večjim odjemalcem se dovoli primeren rabat.

Kmet. zadruga! Svoji k svojim!

(70) 20—19

Naročila naj se dopošiljajo Juriju Regoršek, Poljčane, Štajersko.

Pozor! Najboljša kislá voda

je

Jurij Regoršek-ov

»Marijin studenec«

v okraju Rogatec.

Ta slatina je bila po g. profesorju dr. J. Gottliebu v Gradcu analizovana in se je ta analiza iz 30. zvezka št. 14, str. 191 l. 1858 sejnega poročila matematično-prirodnoznansega razreda ces. akademije znanosti na Dunaju v posebni brošuri odtisnila in se na str. 11 te brošure potrjuje, da se more „Marijin studenec“ prištevati najmočnejšim natronovim studencem, in da presega z ozirom na množino svojih delov, osobito dvojno oglenokislega natrona najbolj sloveče studence te vrste, kakor studenec v Bilinu, Vichy-ju, Ems-u, Selters-u in Rogatcu.

(67) 24—18

Naročila naj se dopošiljajo Juriju Regoršek, Poljčane, Štajersko.

